

MŰSZAKI LEÍRÁS

A Hungaricana Közgyűjteményi Portál szolgáltatásfejlesztése

Az ajánlatkérő a következő fejlesztések elvégzését írja elő.

1. Új Fotó- és Képtár adatbázis modul létrehozása

A növekvő képi tartalmú adatbázisok miatt létre kell hozni egy önálló Fotó- és Képtár adatbázis modult, amelynek technológiája alapvetően a már létező Képeslapok adatbázis modult követi, annak funkcióit fejleszti tovább, és lehetőséget teremt arra, hogy a különböző képi adatbázisokat külön-külön és közösen is lehessen keresni, kezelni, böngészni. A tervezett adatbázis modul legfontosabb egyedi szolgáltatásai:

a. **Adatbázisokat karbantartó szoftver**

Karbantartó felületet az adatok javítására, módosítására kell létrehozni. A módosított adatok programozottan minden éjszaka át kell kerüljenek a kereshető adatbázisba. Egy önálló, háttérben működő szoftvert kell létrehozni, amelyhez csak a tartalomgazdák férhessenek hozzá, illetve amelyhez csak a tartalomgazdák adhassanak jogosultságot. Az adatbázisokat karbantartó szoftvernek automatikusan oda-vissza kell szinkronizálnia magát a Hungaricana rendszerrel. Ennek a szolgáltatásnak lehetővé kell tennie, hogy az adatbázis naprakész legyen és a tartalomgazdák érdemben tudják javítani, átvezetni a felhasználók jogosnak ítélt észrevételeit.

b. **Crowdsourcing (online közösségi adatfeldolgozás)**

A képi tartalmak közösségi munkával történő geokódolása (térképen történő pontos elhelyezése), felhasználói tárgyszavak beillesztése az egyes rekordleírásokhoz minőségi javulást eredményez a tartalomszolgáltatásban. Ezen szolgáltatásokat kell finomítani és kiterjeszteni az új képi adatbázis modul minden elemére olyan módon, hogy az alapadatokhoz továbbra is kizárólag a tartalomgazda férhessen hozzá. Az így feltöltött tartalmaknak ugyancsak szinkronizálódniuk kell az a. pontban bemutatott karbantartó szoftver adatbázisával.

c. **Közösségi aktivitást növelő Web2 megoldások**

Az adatbázis tartalmainak népszerűsítését, osztársadalmi hasznosulásuk növelését, valamint az aktív felhasználók aktivitásának erősítését, a szolgáltatáshoz kapcsolódó viszonyuk elmélyítését kell szolgálniuk azoknak a széles körben elterjedt úgynevezett WEB2 alkalmazásoknak, mint az egyes adatbázis rekordok kommentezése, közösségi portálokon történő megosztása vagy privát üzenetként történő elküldése.

d. **Megújuló látványos képmegjelenítés**

Az új képi tartalmak integrálása szükségessé teszi a képmegjelenítési technológia továbbfejlesztését is. A nagyméretű, gigapixeles műtárgyfelvételek (festmények, falikárpitok) gyors, sokfelhasználós

szimultán megjelenítéséhez igazodnia kell az új szoftverkliensnek. Ezzel párhuzamosan tovább kell fejleszteni a képi és leíró adatok szimultán megjelenítésének módját is, ami összességében mind funkcióiban, mind pedig látványvilágában egy fejlettebb megoldást fog eredményezni.

e. *Műtárgyak digitális képeinek másolásvédelme*

Az előző d. pontban ismertetett új képmegjelenítő kialakítására szintén hatással van az a határozott tartalomgazdai igény, hogy a műtárgyak nagy felbontásban közzétett digitális képeit ne lehessen letölteni engedély nélkül. Ennek érdekében 1024 pixel magasságban kell maximálni a képmegjelenítést, így „Print Screen-nel” se lehessen lementeni képeket értelmezhető minőségben, míg a megjelenített képek (nagyítástól függetlenül) sok láthatatlan, háttérben felépülő „képkockából” álljanak automatikusan össze.

f. *A kereső funkciók továbbfinomítása*

Az eddig önálló modulként szolgáltatott korlátozott számú képi jellegű adatbázishoz (képeslapok, herbárium) most és a jövőben csatalakozó számos új adatbázis közös adatbázis modulban történő kezelése szükségessé teszi a keresőfunkciók további finomítását, a „facetták” (tartalmi szűkítők) még jobb kezelését. Az eddigi szűrő lehetőségek mellett a közös keresésben lehetőséget kell biztosítani többek között a tartalmak és intézmények szerinti lekérdezésekre, továbbá a jövőben felmerülő szűkítő szempontok egyszerű létrehozhatóságára.

A kereső szolgáltatáson belül át kell térni az unicode használatára, aminek eredményeképpen a jövőben cirill betűs szövegekre is lehet majd keresni (ezt a funkciót át kell ültetni a Hungaricana többi adatbázismoduljába is, hogy az OCR-ezett szövegekben is lehet cirill betűkre keresni).

g. *Találati listák szolgáltatásbővítése*

A kereső funkciók mellett hasonlóan fontos a találati adatszolgáltatás fejlesztése, különösen a bonyolultabb adatszerkezetű adatbázisok esetén. Szükséges a mező adatok leszámllálása és a darabszámok kijelzése (pl. a képeslap adatbázisban a „templom” szóra történő keresés esetén a település mezőben meg kell jelenjen a területi eloszlás, vagyis, hogy mely településen hány templomról szóló képeslap van az adatbázisban).

Tovább kell fejleszteni a találati eredmények térképi ábrázolásának funkcióját is, hogy az eddig maximum 5.000 db helyett tetszőleges méretű találati halmazt lehessen megjeleníteni a térképen.

2. Meglévő és új képi tartalmú adatbázisok integrálása

Az új adatbázis modulnak lehetővé kell tennie nagytömegű különböző típusú képi adattartalmak integrálását a Hungaricana Portálba, köztük több olyan gyűjteménytípust is, amelyek speciális megjelenítést igényelnek. Ilyen az MNM Történeti Arcképcsarnok festmény gyűjtemény (500 db gigapixel méretű); az IMM falikárpit gyűjteménye (20 db gigapixel méretű); a MNM metszetgyűjteménye (35 000 db); a BFL Klösz György fotógyűjteménye (2 000

db); a városrendezési fotógyűjteménye (2 500 db Magyar Természettudományi Múzeum Kitaibel herbárium gyűjteménye (16 000 db).

3. Permanens linkek létrehozása

A permanens, azaz soha nem változó, így hivatkozható linkeknek lehetővé kell tenniük, hogy a tartalomgazda partnerintézmények adatokat tudjanak kinyerni a Hungaricanából és a saját adatbázisaikat a rendszeren belül naprakészen tudják tartani. Lehetőséget kell adni arra, hogy a partnerintézmények a Hungaricanából tudják meghívni az egyes rekordokat vagy a hozzájuk tartozó képi állományt a saját adatbázisaik számára. Meg kell valósítani, hogy ugyanígy a nemzetközi rendszerekkel is össze lehessen kapcsolni a Közgyűjteményi Portál adatbázisait, könnyebb legyen az adatszolgáltatás az Europeana vagy az Európai Levéltári Portál számára.

A permanens linkek segítségével a Közgyűjteményi Portál minden elemét le kell indexeltetni a Google és más nagy keresőszolgáltatókkal, hogy az ő kereső alkalmazásaikból is közvetlenül elérhetővé váljon minden hungaricanás tartalom. A permanens linkek létrehozásánál adatbázisonként külön-külön meg kell vizsgálni, hogy azok tartalomgazdái kezelik-e (gondozzák-e) más adatbázis rendszerekben az adott tartalmakat (ld. MNL OL, BFL Scope Archiv). Ebben az esetben a tartalomgazda saját rendszerének azonosítóját kell beépíteni a Hungaricana permanens link rendszerébe. Amennyiben egy adatbázis eddig csak a Hungaricanán lett közzétéve, akkor a most egységes elvek alapján létrehozandó permanens link lesz az irányadó a tartalomgazda jövőbeni adat továbbhasznosításához.

4. A permanens linkekre épülő új szolgáltatások fejlesztése

a. **Tartalmak megrendelése közvetlenül a tartalomgazdáktól**

A képi, levéltári dokumentumok és a könyvritkaságok szolgáltatását „Megrendelés” funkcióval kell bővíteni. A digitális másolatra vonatkozó felhasználói megrendelésnek közvetlenül a tartalomgazdához kell jutnia, tartalmazva a megrendelendő dokumentum egyedi permanens linkjét és a megrendelő adatait. A megrendelőnek egy automatikus válaszüzenetet kell kapnia arról, hogy továbbításra került a kérése. Lehetőséget kell teremteni továbbá az adatbázisok esetleges tartalmi hibáival kapcsolatos észrevételek tartalomgazdához történő közvetlen elküldésére is.

b. **Információs „ablak” a tartalmak jogkezeléséhez**

A megfelelő jogkezelés és a precíz hivatkozások, valamint a szükséges szakmai kommunikáció érdekében lehetővé kell tenni a digitális adat, dokumentum tulajdonosának precíz feltüntetését minden egyes rekord esetén (intézmény, gyűjteménykezelő, elérhetőség). Ehhez egy automatizált, a permanens linkekre épülő, a tartalomgazdára vonatkozó adatokat megjelenítő információs „ablak” fejlesztése szükséges.

c. **Felhasználó aktivitási statisztikák továbbfejlesztése**

A Hungaricana hatékony jövőbeni tartalom és szolgáltatás fejlesztéséhez szükséges a felhasználói statisztikák minél precízebbé tétele. Ezért a jelenleg lekérdezhető általános felhasználói statisztikákat intézményi és adatbázis szintre is ki kell terjeszteni. Követelmény, hogy a program automatikusan és rendszeresen tudjon részletes statisztikákat küldeni a gyűjteményfelelősök számára a felhasználók számáról, identitásáról, a felhasználás módjáról, időtartamáról és a tartalomelérési útról.

d. **Ügyfélkiszolgálás és hivatalos ügymenetek támogatása**

A digitális tartalmak tovább hasznosítása érdekében lehetővé kell tenni a leíró típusú rekordok PDF formátumban történő elmentését, vagyis azt, hogy a felhasználó hogy PDF formátumban mentse, és szükség esetén kinyomtassa (mint egy katalógus cédula) az adatbázisok leíró rekordjait. Ezzel a funkcióval kell megkönnyíteni a Hungaricana rendszerben megtalált hivatalos irat eredeti példányának kikérését az őrző intézménytől. A gyűjteménykezelőnek egy szabványos, minden adatot helyesen megjelenítő „nyomtatványt” kell kapnia a felhasználótól, ami kizárja az adatok téves feltüntetését (elírását), és az összes szükséges adat feltüntetésével gyorsítja az ügyfélkiszolgálás menetét.